

MANIFEST FUNDACIONAL DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL “LA NOVA – PATRIMONI I CULTURA CERVERINA”

Miquel Pol i Ramon Gené

Cervera, anys enrere “*Terra de Foc i Passió*”, ha quedat, i ens sap greu dir-ho, com el mer record d’una capital de comarca que observa els segles passats com a vestigi de la seva grandesa. Gairebé mil anys d’història –que en serà de Cervera el 2026?–, de patrimoni i de cultura, que si tot segueix igual, acabaran marcint-se per igual a una i altra banda de l’Ondara abans no cremi l’última “carretilla”, apadrinada o no, del foqueral del pròxim Aquelarre, o de la següent “carretillada” de Festa Major, a tot estirar.

Fórem un dia, durant cent anys, l’única Universitat de Catalunya, la de la gràcia del “port de mar”, però també la de l’humanisme i de la saviesa, que s’empeltà del sentit comú de la nostra gent pagesa i inspirà el “Criteri” de Jaume Balmes, un dels molts estudiants il·lustres de la Universitat, sinó el que més, i que dóna el nom a un dels col·legis de la ciutat. Una Universitat cercada avui per enèsima vegada, amb tanques d’obra...

Fórem, abans, durant i després, la ciutat de la Passió, una obra que ens acompanya des de fa més de cinc-cents anys,

tesor del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra, i que hem conegut, tant renovada dins el Gran Teatre de la Passió, així com en la seva versió medieval, clamant entre els majestuosos murs de l’església de Santa Maria.

Ressonen també en el mateix lloc les majestuosos Completes, la sempre antiga i sempre nova pregària de Maitines, en llatí eclesiàstic i música operística, de la Festa Major del Santíssim Misteri, principal esdeveniment cultural i musical de la nostra ciutat, amén de religiós, declarada, no en va, Festa Patrimonial d’Interès Nacional per la Generalitat de Catalunya.

L’honor de sentir aquesta música dels mestres Joan Pont i Salvador Vidal, i/o aquelles paraules que Pere Ponç i Baltasar Sança posen en boca de Crist, les Maries i els apòstols, traspassen fronteres de temps i espai i ens transporten, amb o sense fe, a l’Ofici de Tenebres de la Cervera medieval –que igual que a la Galilea del segle I– es feia de nit quan la Verge apagava la seva espelma.

Una espelma, la del ric patrimoni

cerverí i la cultura més nostrada, és la que ens preocupa avui. Al nostre parer, malauradament, sembla que també s'apaga... I potser ja només un miracle salvaria el que hem anat deixant pel camí, però a quin sant ens hem d'encomanar?

Hem vist amb els propis ulls, com són maltractats els planters dels joves amants de la cultura. En les arts escèniques, any rere any, l'escola de teatre "La Caserna", la Nit del Teatre Viu o els Pastorets –acte tradicional i emblemàtic que sembla que ja no té cabuda en els programes oficials de les festes nadalenques, el més simpàtic del Nadal junt amb els petits pessebres: el de plastilina, el retallables, i el vivent, amb corder i tot, a la sortida de la missa del Gall– posaven a disposició del nostre jovent l'oportunitat d'enriquir-se i créixer com a actors a aquells joves que, de més petits, amb les representacions de la Xarxa, havien après a gaudir del teatre.

En l'àmbit musical, Escola de Música – Conservatori a banda, la Coral Infantil, mai prou recolzada o reconeguda, és sense dubte una joia que cal preservar. Nodreix la resta de corals de la ciutat, exporta cantaires a tots els racons de Catalunya, capitaneja tots els amants de cant coral de la ciutat per cantar amb gaubança les populars caramelles cada Pasqua, desenvolupant, en fi, una tasca social i educativa de primer ordre amb un bon conjunt d'iniciatives durant tot l'any.

Vivim una decadència, potser lenta, però sens dubte contínua, on aquells murs que visqueren més que els qui ho construïren són cada cop un record més llunyà de la seva esplendor. Just quan l'"atzar" mostra les nostres muralles en *prime time*

a TV3, com si això fos la única salvació que queda al nostre patrimoni, ningú recorda ja ni el castell ni les cases del carrer Major –cadascuna de les quals podria ser un museu–, a qui les referides muralles havien de protegir, i que van llanguint-se inexorablement. Ja se sap que el que uns construeixen els altres no ho poden ni mantenir i mig Cervera cau a trossos...

Per cada Santa Maria, Sant Antoni, Sindicat, Auditori o Sant Domènec restaurat amb més o menys gràcia, hi ha un Sant Pere el Gros abandonat, un Sant Ermengol oblidat, una Santa Magdalena en ruïnes, un excepcional Sant Francesc en vies de ser-ho també, més aviat que tard, i una Universitat que enceta el mateix camí si no s'hi posa remei.

I no ens oblidem de Sant Magí ni de Sant Cristòfol, on llurs amics i majorales respectivament, homes i dones de bona voluntat a qui expressem d'entrada tot el nostre suport i estima, malden per mantenir dempeus, no només la festa del barri corresponent, gairebé les últimes que queden i que mereixerien un monument, sinó també les pròpies capelles que les acullen.

Que no ens faci vergonya, ceriverins, de reconèixer en aquest segon grup bona part del patrimoni de la nostra estimada Cervera, doncs el seu abandonament, que creua els límits d'allò físic per transformar-se en el terror de tot historiador, antropòleg, humanista en sentit ampli o simple amant de la cultura –a qui la visita de qualsevol exposició a l'antiga capella de Sant Joan li hauria de fer esgarrifances a la vista de les peces arraconades darrera els plafons–, no és sinó el reflex de la nostra manca de sensibilitat com a societat.

En efecte, caminem amb pas ferm i decidit cap a la desconexió entre patrimoni, cultura i persones, cosa imperdonable. Al capdavant, si alguns dels edificis més emblemàtics de la ciutat, o les manifestacions culturals més significatives, només resten en la memòria d'una generació que ja està en retirada, o en els mers arxius dels acadèmics, no estem pas lluny del seu complet oblit. Només, tal vegada, s'esmentaran de passada pel Sr. Forcat a la pregunta curiosa d'algun turista espavilat.

Patrimonialment, no hi ha dubte que patim del mal de pedra, però no sembla tampoc que hi hagi cap facultatiu que ens prescrigui la més mínima recepta, i si bé no posem en dubte que els recursos són migrats, i és proverbial la gasiveria segarrenca —encara que no ha estat tal quan veritablement s'ha posat a prova—, ens neguem a creure que el temps que tot ho cura soterra tanta història sense que sentim cap plany ni hi hagi cap intent de recuperació, ni que sigui a jova.

Aquells que sempre s'han carregat el pes de la cultura popular de la ciutat a l'esquena n'estan farts de fer-ho i abandonen projectes importantíssims per la ciutat per no rebre tot el suport que caldria, i aquells que es carreguen el mort de cuidar el patrimoni estan encara més abandonats a la seva dissort.

Davant la por, la ràbia o la impotència, l'essència del canvi i l'esperança. No està tot perdut i el Covid no és la fi del món.

La Cervera dels 300 o dels 500 necessita una bona empenta, una marinada forta, ben ceriverina també, que la desperti de l'endormiscament en que es troba per

recomençar de nou. Cal que, com en la dansa de la sardana, de la que som ciutat pubilla, ens donem les mans i ens posem en moviment. No podem jugar amb foc i deixar que tot es perdi, cal que recuperem la passió pel nostre patrimoni i la nostra cultura.

Estem convençuts del teixit associatiu cerverí, de les entitats que any rere any malden per preservar i compartir la seva estima per la nostra cultura, la de tots, i de les persones que hi ha al darrera i les que passen al davant. Creiem en els cerverins i cerverines, que han respost admirablement en cada associació, festivitat, acte i/o projecte que s'ha proposat en pro de la cultura.

I és obligat, en aquest punt, recordar a títol il·lustratiu i en cap cas exhaustiu, la recuperació dels diferents gegants, la restauració de les diverses campanes, la construcció de l'àliga o la constitució del ball d'espases, així com la inestimable tasca de l'Agrupació Seny Major i el caliu que es pot viure cada any en els Seguicis, des de les baquetes dels Bombollers fins a les cintes del ball de gitanes, tot i que és sabut també que en el passat, aquest mateix seguici, que periòdicament està en entredit, era molt més ric en balls populars.

És amb aquest compromís envers tots vosaltres que presentem un projecte transversal, una nova entitat de Cervera, oberta a tothom que hi pugui tenir interès, dirigida a mantenir, conservar, estudiar, protegir, defensar, recuperar, enriquir, impulsar, promocionar i divulgar el Patrimoni Cultural, material i immaterial, de la ciutat de Cervera i el seu entorn, en

el sentit més ampli, *La Nova*.

Sorgim al redós de Sant Pere el Gros, exemple notabilíssim del romànic, tocant d'un jaciment arqueològic íber paradigmàtic, fascinats i preocupats alhora per la seva història i per la seva desconexió, alhora que manllevem el nom, com és gairebé tradició en les entitats culturals sorgides els últims anys, d'un dels senys de la majestuosa torre campanar de Santa Maria, la Nova.

Busquem treure la pols al patrimoni i descobrir-lo de nou a tots els cerverins, alhora que el preservem per al futur, bo i divulgant-lo a grans i petits a fi que floreixi una nova generació de Ponts i Vidals, Sançes i Pinós, Padrós i Alegrets, Albeses i Ibarres, Dous i Finestres, Ferrussoles i Borràs, Giribets i Andrevís, Carreras i Corts, Dalmases i Arques, Durans i Gómez, Razquins i Turulls, Rabells i Sarrates, Ceperos i Ferrans, Montravetes i Xuclàs i tants d'altres que puguin estimar, gaudir i protegir com es mereix la seva herència, el nostre abundós patrimoni cultural, responsabilitat de tots.

Som conscients que manquen molts noms i moltes entitats que no hem arribat a mencionar, també us tenim presents i

ben aviat treballarem plegats. Hi ha molts altres projectes i moltes altres problemàtiques a resoldre, allà ens trobareu. A la Nova, tenim gent i tenim guanys. I perquè això no quedi només en bones paraules, us anunciem que comptem ja amb diverses iniciatives en marxa, sens dubte molt interessants. En donarem compte en el moment oportú.

*Dir-li Cervera a la nostra casa,
Cervera entesa com unes terres,
i on hom s'estima la civada,
la llar de secà de les ametlles.*

*Cervera entesa com gent molt sàvia,
que alça si han caigut les pedres velles,
de nins han après, potsers de l'àvia,
a estimar la cultura i les estrelles.*

Tenim la porta oberta a totes aquelles persones que s'hagin sentit interpel·lades i vulguin aportar. Podeu trobar-nos a les xarxes (@lanovadecervera) i als carrers de la nostra ciutat. La nostra Cervera. La Nova Cervera.

**“LA NOVA – PATRIMONI I
CULTURA CERVERINA”**